

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden

Nederland als koploper in kringlooplandbouw

Frank Kooiman, Ministerie van LNV
4 december 2018, Nijkerk

Inhoud

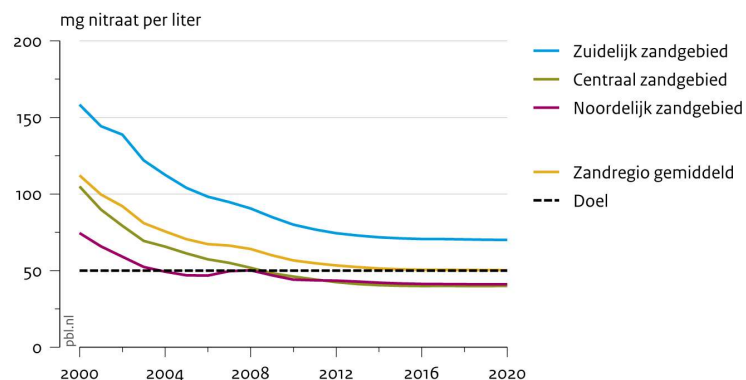
- Mestbeleid in Nederland
- LNV-visie op kringlooplandbouw
- Herbezinning van het mestbeleid
- Rol van het Nederlands Centrum voor Mestverwaarding (NCM)

Mestbeleid in Nederland...zomer 2017...

- Op weg naar een zesde Nitraatactieprogramma
- Waterkwaliteit redelijk op streek.
- Fosfaatrechten worden door het Parlement goedgekeurd.
- Een nieuw kabinet...

Nitraat in bovenste grondwater in zandregio met maatregelen vierde actieprogramma

Bron: Alterra

www.pbl.nl

'Het zijn cowboys die het verpesten'

Distributeur zucht onder mestfraude

Distributeurs en transporteurs van mest in Zuid-Nederland zien nog niet zoveel van extra controles die de overheid heeft aangekondigd op fraude met mest. Voor zover dat wel gebeurt, kiezen controleurs vaak de makkelijkste 'prooien', zoals vrachtauto's op smelwegen. Maar het meest gaat het fout met de bemesting van de vaste fractie van gescheiden mest met afzet over de grens.

Tekst: Peter van Houweling

Mestdistributeurs die volgens de regels werken, zijn het meest...

constateren distributeurs. „Er zijn gewoon te weinig controleurs”, zegt een distributeur. „Dat zeggen ze zelf als ze mij komen controleren.”

„De pakkans vergroten doe je niet door te bezuinigen op inspecteurs”, aldus Hans Verkerk van Cumela Nederland. „Dat is de laatste jaren wel onvoorstelbaar veel gebeurd.”

Controle-instanties missen niet alleen mensen, maar ook ervaring om de echte fraude goed te kunnen aanpakken, constateert Verkerk.

mestoverschot en kan daardoor op basis van minder vrachten 'voldoen' aan zijn verwerkingsplicht. De resterende vrachten, die op papier niet bestaan, moet hij ergens dumpen.”

Dat dumpen is een van de redenen dat de gehalten in de bodem

'Boeren krijgen bijna nooit een boete'

noemt hij de lagere derogatie op zuidelijke en oostelijke zandgronden van 250 kilo stikstof uit dierlijke mest naar 230 kilo en het verdwijnen van de quotering in de melkveehouderij.

Intussen staat distributeurs die volgens de regels werken het water aan de lippen. „We moeten heel hoge kosten maken. Die moeten we in zes weken terugverdienen. Maar we kunnen die kosten niet of nauwelijks doorberekenen. Anders prijzen we onszelf uit de markt.”

Vragen Waterschapspartij aan bestuur Aa en Maas over mestgesjoemel

REGIO | De Algemene Waterschapspartij wil van Waterschap Aa en Maas weten hoe het waterschapsbestuur het gesjoemel met mest wil aanpakken om de waterkwaliteit op orde te krijgen. AW-fractie leider Henk Siroen uit Cuijk heeft daartoe een brief naar het schap gestuurd met de volgen-

dagelijks bestuur van waterschap Aa en Maas dat de oorzaak gezocht moet worden in de na-jilleffecten van de toenmalige jarenlange overbesteding. Nu blijkt dat er actueel volop gesjoemeld wordt met overbesteding, kostbare investeringen worden gedaan en aanpak wordt onaanvaardig. De waterschapspartij wil ook weten of er bredere kennis binnen het bestuur en ambtelijke staf van waterschap Aa en Maas was ten aanzien van het gesjoemel met mest, sinds wanneer en welke stringente maatregelen

De waterschapspartij wil ook weten of er bredere kennis binnen het bestuur en ambtelijke staf van waterschap Aa en Maas was ten aanzien van het gesjoemel met mest, sinds wanneer en welke stringente maatregelen

De waterschapspartij wil ook weten of er bredere kennis binnen het bestuur en ambtelijke staf van waterschap Aa en Maas was ten aanzien van het gesjoemel met mest, sinds wanneer en welke stringente maatregelen

Kwaliteit Limburgse beken onder de maat

VENRAY DOOR JAN HENSELS De waterkwaliteit van veel Limburgse beken blijft ondanks inspanningen van Waterschap Limburg onder de maat.

Waterschap Limburg dat aan fraude met mest. Daardoor ontstaan op sommige plaatsen hoge concentraties nitraat en fosfaat in het beekwater, bevestigen de bestuurders.

Doorn Dijkgraaf Van der Broeck is de fraude met mest een doorn in het oog. Hij roept boeren op dit punt op tot een gedragsverandering. Zo vindt

produce wel zelf moet verdienen.” Als de agrariërs hun verantwoordelijkheid niet nemen, lopen ze volgens hem bovendien het risico dat het Rijk of Brussel op termijn met strengere regels op het gebied van mest komen.

Van der Broeck stelt dat het waterschap geen sancties kan opleggen aan boeren die zich schuldig maken aan mestfraude. Handhaving is vol-

bepikte capaciteit niet vaker te kunnen handhaven. Hij stelt daarnaast vast dat het niet eenvoudig is om een verhoogde concentratie van meststoffen in een beek te linken aan een bepaalde boer. Bovendien is het in ongeveer de helft van de gevallen te wijten aan activiteiten in het aangrenzende buitenland. Hij wil daarvoor ook in gesprek met onder meer burge-

Het waterschap is volgens Van der Broeck de verhoogde concentraties fosfaat en nitraat in het water van beken is...

RAPPORT

Ministerie wist al van mestfraude

DEN HAAG NRC, JOEP DOHMEN EN ESTHER ROSENBERG

Het ministerie van Landbouw weet al sinds mei 2016 dat de mestfraude in Nederland georganiseerd en grootschalig is. De bevindingen staan in een rapport dat bijna twee jaar in een la lag van het ministerie, dat toen onderdeel was van het ministerie van Economische Zaken.

Een brief over het rapport is pas in december vorig jaar naar de Tweede Kamer gestuurd, het rapport zelf is maandag op de website van de overheid gepubliceerd. Het stelt vast dat door agrarische ondernemers, intermediairs, adviseurs en mestverwerkers in gezamenlijkheid gefraudeerd wordt. De onderzoekers spraken met betrokkenen in de mesthandel. Ze noemen de fraude „grootschalig” en georganiseerd. Ook menen ze dat „een aantal, bij naam genoemde adviesbureaus meewerken aan de mestfraude”. Fraudeurs lopen nauwelijks risico om gepakt te worden.

Openbaar De eindoktober aangetreden minister Carola Schouten (Landbouw,

Het rapport over de mestfraude lag bijna twee jaar in de la van het ministerie. ARCHIEFFOTO DELIMBURGER

van het document. Het is geschreven door oud-Tweede Kamerlid en boer Piet Blauw (VVD) en oud-accountant Marco Korff. Blauw zegt niet te weten waarom hun rapport binnenskamers is gehouden. De

Opvallend is dat nadat de onderzoekers het rapport in 2016 bij het ministerie hadden ingeleverd, de overheid naar buiten toe is blijven volhouden niet te weten in welke mate gefraudeerd wordt met mest. Zo

te appels' gaat, of dat er meer aan de hand is, wat uit rapporten van onder meer de politie is op te maken. Toezichthouder namens de overheid NVWA zei tijdens die hoorzitting dat de omvang van mestfraude

in het zuidoosten van het land samenpannen met veehouders, mestverwerkers en mesttransporteurs. De fraudeurs worden bovendien gefaciliteerd door onder meer adviseurs en de Rabobank. Van de 56 door NRC onderzochte bedrijven in de mestsector bleken er 36 (64 procent) te zijn beboet, verdacht, of veroordeeld door de NVWA of door het Openbaar Ministerie.

Afstand Direct na publicatie in NRC zei Schouten boos te zijn. Dat er gefraudeerd werd wist ze, maar dat op deze schaal werd samengepanspannen, was volgens haar onbekend. De sector presenteerde onlangs een actieplan tegen de fraude. Volgens Kamerlid Rik Grashoff (GroenLinks) is dit een „typisch gevalletje van de la houden”. Grashoff: „Het bevestigt de houding van het ministerie. De Kamer wordt op afstand gehouden.”

64 Van de 56 onderzochte bedrijven bleken er 36 (64 procent) beboet.

Veeteelt verdeelt het volk

Rob de Bruyn r.debruyne@ed.nl Deurne

Ze was haar emoties nauwelijks van de baas. Het Nationale Debat Veehouderij en Gezondheid in Deurne was een drie uur ten einde toen een boer uit met een gemengd agrarisch bedrijf de microfoon nog pakte. „Kunnen we elkaar alsjeblief de hand reiken? Laten we elkaar nou toch de hand reiken? Zo komen we niet verder!” Een hartenkreet was het, aan het einde van een avond waarop burgers en boeren wederom niet tot elkaar kwamen. Waarop vertegenwoordigers van beide kampen alleen applausdeerden als hun eigen standpunten werden geuit. Waarop bij stillingen consequent op dezelfde plekken dezelfde kleur kaarten te zien waren: groen of rood. Waarop de partijen elkaar over en weer beschuldigden van leugens. Waarop zaken van beide kanten stevig werden geframed op de sociale media.

Veel bezorgde burgers en ook best veel boeren zaten gisteravond samen in een zaal in Deurne. En weer kwamen ze niet nader tot elkaar.

Van Bussel aan de Sint Jozefstraat, 1100 man. De bezorgde burgers waren in de meerderheid, maar ook de boerenstand was goed vertegenwoordigd op de avond die was georganiseerd door het Nationaal Burgernetwerk. Dat zet zich in voor vermindering van het aantal landbouwdieren, wijzend op de conclusies in het rapport Veehouderijen en Gezondheid Omwonenden (VGO), dat in 2016 verscheen.

Een auteur van dat rapport, Mariken Ruiten, was een van de drie artsen die ter introductie kort op een rij zetten welke gezondheidsrisico's de veehouderij met zich meebrengt. Het ging onder meer over ziektes die van dier op mens kunnen overgaan (zoonosen), over resistente bacteriën door overmatig gebruik van antibiotica, over verlies van biodiversiteit, over mestover-

fijnstof- en ammoniakuitstoot en over mestdumplings.

Ook oncologisch chirurg Ignas van Belder en hoogleraar bloeioverdraagbare infecties Hans Zaaijer wezen op de gevaren van veel dieren en/of mensen dicht bij elkaar. Qua landbouwdierendichtheid is Oost-Brabant koploper in Europa en dat moet veranderen, stelde ook staatssecretaris Martinij van Dam (PvdA). Hij presenteerde er zijn Wet Veedichte Gebieden.

Normen Veel bezorgde burgers gaven aan dat de landelijke overheid de normen dient te stellen als het gaat om volksgezondheid. Maar volgens Van Dam is zijn wet, die juridisch heel erg goed getoetst moest worden, juist het

over de emissies, gemeenten kunnen iets doen via bestemmingsplannen en provincies kunnen straks sturen als het gaat over de ontwikkeling van veehouderijen. Als deze wet erdoor komt.”

Dat laatste verdiende nadruk, aldus Van Dam. Hij maakte onduidelijk duidelijk dat mensen maar beter goed kunnen nadenken op welke partij ze komende woensdag stemmen.

Qua landbouwparagraaf is ook deze scheidslijn scherp, zo bleek in het tweede deel van de avond, toen de (kandidaat-)Kamerleden van acht partijen stemden over stellen en ingingen op vragen vanuit het publiek. (De VVD en de PVV waren niet aanwezig.)

De linkse partijen (GroenLinks, PvdA, SP, Partij voor de Dieren) zijn voor strengere regels; volksgezondheid op één. Het CDA en de ChristenUnie willen ook vooral tegemoet komen aan de belangen van de boeren. Bij spPlus is het wat diffuus en D66 pleitte vooral voor het voorkomen van polarisatie. Dat laatste mistukte gisteravond

Mestbeleid in Nederland (2)

- Mestfraude
- Druk op mestmarkt
- Versterking van de handhaving
- Gebiedsgerichte handhaving
- Mest beleid ingewikkeld voor
 - Boeren
 - Mestverwerkers
 - Maar ook handhavers

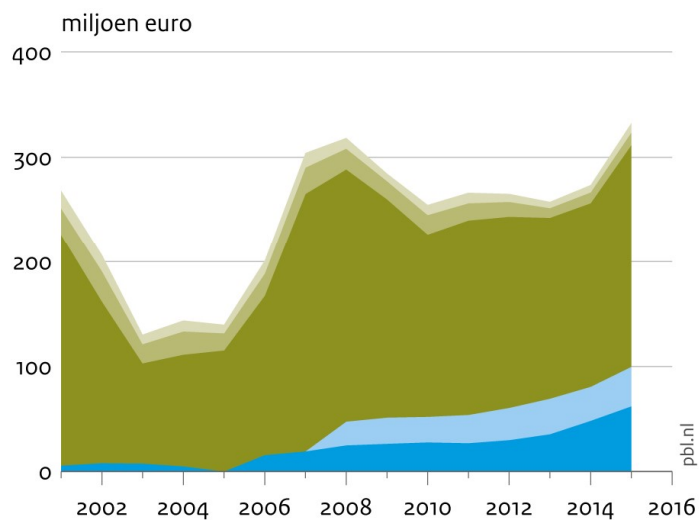

**Versterkte
Handhavingsstrategie
Mest**

Kosten mestafzet hoog, druk op de mestmarkt

Mestafzetkosten per veehouderijsector

Bron: Wageningen Economic Research Agrimatie; bewerking PBL

Carola Schouten:

“We kunnen de toekomst van onze voedselvoorziening alleen veilig stellen als we overstappen op kringlooplandbouw.

We moeten immers voorkomen dat we bodem, water en grondstoffen uitputten en de temperatuur op aarde onaanvaardbaar verhogen.

Kringlooplandbouw is daar een onontkoombaar en sluitend antwoord op.”

Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden

Nederland als koploper in kringlooplandbouw

Samenvatting visie LNV - animatievideo

- <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/visie-lnv>

Mestbeleid vs Kringlooplandbouw

- Bodem vormt de basis van kringlooplandbouw
- Nutriënten-kringloop op het bedrijf/regio.
- Nutriënten niet verloren laten gaan, maar hergebruiken.
- Stimuleren innovatie en Good practices,
- Verminderen gebruik van kunstmest

Uitwerking LNV-visie

Herbezinning Mestbeleid:

- ✓ Eenduidig robuust stelsel
- ✓ Effectief en doelmatig
- ✓ Controleerbaar
- ✓ Stimulerend en innovatief

Proces

- Startbijeenkomst op 12 december
- Thema-bijeenkomsten in de regio in 2019

Nederlands Centrum Mestverwaarding

Ministerie van LNV draagt bij aan het NCM, omdat:

- Netwerkorganisatie in de Mestverwerking
 - Kennisbaak voor bedrijven, boeren, burgers en decentrale overheden.
 - Monitoren van mestverwerking in Nederland.
 - Stimuleren van kennisontwikkeling mestverwerking, bv in Topsector Agro&Food.
 - Ontwikkeling van nieuwe markten, zowel export, als buiten NL-landbouw.
 - Structuren knelpunten voor mestverwerking

Wij zien uit naar:
een Vruchtbare Samenwerking

